

מראי מקומות - סוכה

מ:

ממכר ראשון לממכר שני, הא דאמרי' דבממכר ראשון צריכין דוקא מקח ולא דרך חילול, אי"ז נלמד מקרא אלא סברא הוא דמחלקים, משום דסבירא לן דא"א לומר דמהני דרך חילול, דכיון דפרי ראשון לעולם אסור, א"כ אין שייך בזה כלל לומר שם חילול, ורק בדרך מקח, כיון דנפיק מרשות זה לזה, ע"כ נשתנה מיהת, אבל אין שייך חילול בזה.

ג. בא וראה כמה קשה אבקה של שביעית, וכו' פ' תוס' בערכין (ב), דהיינו סחורה, דאינו אלא אבק שביעית, דעיקר איסור שביעית הוא חרישה וזריעה. והק' תוס', מנ"ל דע"י איסור סחורה גרידא באים כל הקלקולים האלו, דלמא ע"י חרישה וזריעה דוקא הם באים. ותי' דהוי מדה כנגד מדה, ע"י שמכר פירות שביעית, בא למכור את כל אשר לו.

ד. לקח בשר בדגים, יצא בשר ונכנסו דגים, וכו' הק' הכפות תמרים, מהיכן משמע דכשמוכר הבשר בעד דגים יצא בשר ונכנסו דגים, דלמא כל חלופי שביעית, הן וחלופיהן כולן נתפסין בקדושת שביעית, ואינם יוצאין לחולין. ותי' דא"כ לשתוק קרא מקודש, ונילף מהא דכת' תהי', דבהוייתה תהא, דכולם יהי' בהם קדושת שביעית, ומדכתי' קדש שמעי' תרתי, חדא דתופסת דמיה כי קודש, שנית, דמה קודש תופס את דמיו ויוצא לחולין, אף שביעית תופסת דמיה ויוצאת לחולין. ויהי' הדין כן בין בפרי ראשון ובין בפרי שני, וע"ז בא הכתוב דתהי' לומר לך דבהוייתה תהא לגבי פרי ראשון דוקא, דאינו יוצא לחולין.

א. ורבי יוחנן אמר בין דרך מקח בין דרך חילול, דכתיב כי יובל היא קודש, מה קודש בין דרך מקח בין דרך חילול, אף שביעית בין דרך מקח בין דרך חילול הק' הקובץ שעורים (ח"ב, כ, א), איך שייך ללמוד שביעית מהקדש לענין שיתחלל דרך מקח, הרי אי' בחולין דתרנגולת של הקדש שמרדה פקעה קדושתה, וביאר הרשב"א דטעם הדבר הוא משום דכיון שמרדה פקע הדין ממון ממנה, וכיון שפקע דין ממון, ממילא פקעה קדושתה. וא"כ, איך שייך ללמוד שביעית מהקדש לענין מקח, הרי י"ל דהא דבמקח נתחלל קדושת ההקדש הוא משום דכיון דאינו עוד ממון גבוה, ממילא נתחלל קדושתו, וזה אין שייך בשביעית. והביא מר' יהושע זעליג [וכ' דלתירוצו הסכים גם הגר"ח] דאמר דמוכר מוכאן דא"א להיות דין מקח גרידא בהקדש בלא דין חילול, דאין שייך להפקיע בעלות של הקדש ע"י מקח אם לא הי' גם חילול עמו (ויש לעי' קצת מנין למדו כן חז"ל, האם מסברא או מלימוד אחר), וא"כ שוב שייך ללמוד לשביעית דע"י מקח נעשה חילול.

ב. ור' יוחנן האי כי תמכרו מאי עביד לי' הק' הכפות תמרים, למסקנא דשמעתין דאמרי' דמודה ר' יוחנן דבפרי א' הוי דוקא דרך מקח, א"כ לימא דסמיכות דקרא דוכי תמכרו אתא לומר דהוי דוקא דרך מקח, והוי בפרי ראשון. וע"ש שביאר דע"כ הי' צריכין לדרוש דקאי גם על הממכר השני. והשפת אמת תי' דלמסקנא דמחלקין בין